

Justiits- ja digiministeerium

Suur-Ameerika 1,
10122 Tallinn

Taotlus sihtotstarbelise toetuse taotlemiseks

Meie: 30.01.2026

Taotleja

1. Taotleja nimi ja registrikood

Taotleja nimi: Inimõiguste Instituut
Registrikood: 80013293

2. Taotleja kontaktandmed

Aadress: Telliskivi 60A/A2, Tallinn, 10136
Telefon: 642 1000
e-post: vootele.hansen@eihr.ee

3. Projektijuhi nimi ja kontaktandmed

Nimi: Aet Kukk
GSM: 533 02328
e-post: aet.kukk@eihr.ee

4. Pangakonto number

Pank: Swedbank
Arvelduskonto: IBAN: EE762200221056930699

5. Taotletav summa

230 000,00 € (kakssada kolmkümmend tuhat eurot)

6. Taotleja esindaja nimi ja ametikoht

Vootele Hansen
Inimõiguste Instituudi juhatuse esimees

Projekt

7. Projekti nimi

Inimõiguste olukorra analüüsimine ja tutvustamine

8. Projekti algus ja lõpp

01.01.2026 – 31.12.2026

9. Projekti ülevaade

Inimõiguste Instituudi tegevus ja eesmärgid 2026. aastal

2026. aastal jätkab Inimõiguste Instituut 2025. aastal väljakujunenud põhitegevustega. Instituut korraldab aastakonverentsi kui keskse kohtumispaiga inimõiguste teemaliseks aruteluks, koostab ja vajaduse korral tellib analüüse ning eksperthinnanguid, arendab koostööprojekte koos partneritega ning tagab nende kaasfinantseerimise.

Instituudi töövõimekuse hoidmiseks arendatakse võimaluse korral digitaristut ning tagatakse kodulehe ja avalike kanalite baashaldus ning sihitud kommunikatsioon. Vajaduspõhiselt kasutatakse projektipõhiseid visuaalseid väljundeid ja näituseformaate, et tuua inimõiguste teemad avalikkusele lähemale.

Inimõiguste Instituudi roll ja visioon

Instituudi tegevuse läbivaks jooneks 2026. aastal on inimõiguste väärtuste ja teadlikkuse suurendamine ühiskonnas olukorras, kus rahvusvaheline õigus ja demokraatlikud põhimõtted on tugeva surve all. Inimõigusi kasutatakse järjest sagedamini nii julgeoleku- kui ka geopoliitiliste eesmärkide õigustamiseks või vaidlustamiseks.

Seetõttu käsitleb Instituut inimõigusi laiemalt kui pelgalt õiguslikku raamistikku, sidudes need sotsiaalsete, julgeolekuliste ja demokraatlike väärtustega, et paremini mõista nende mõju ja tähendust inimeste igapäevaelus.

Eesmärgid 2026. aastaks

Inimõiguslase teadlikkuse suurendamine

- Arendame ja tutvustame õppematerjale, haridusprogramme ja rändnäitusi koolides ning noortekeskustes.
- Seome inimõigused tänaste ühiskondlike pingekohtadega (sh sõda Ukrainas, ränne, polariseerumine, digikeskkonna mõju ja tehisintellekt), et inimesed tajuksid inimõigusi praktilise igapäevaelu osana, mitte abstraktse õiguskeelena.

Rahvusvahelise koostöö ja Eesti rolli tugevdamine

- Toetame oma tegevustega Eesti kandideerimist ÜRO Inimõiguste Nõukogu liikmeks aastateks 2026–2028, rõhutades usaldusväarsust, põhimõttekindlust ja koostöövõimet muutunud julgeoleku - olukorras.
- Süvendame koostööd Euroopa Nõukogu, Euroopa Komisjoni ja teiste rahvusvaheliste organisatsioonidega, et kaitsta reeglitel põhinevat rahvusvahelist korda ning tugevdada inimõiguste standardite rakendamist ka kriiside ja tehnoloogiliste muutuste tingimustes.

Uuringud ja inimõiguste hetkeseisu analüüs

- Viime läbi avaliku arvamuse uuringuinimõiguste, sõnavabaduse, demokraatia ja julgeoleku teemadel, pöörates eraldi tähelepanu ühiskonna sidususele, usaldusele institutsioonide vastu ning infosõja mõjudele.
- Avaldame tulemusi laiapõhjaliselt ja edendame arutelu nii Eestis kui ka rahvusvaheliselt, et toetada tõenduspõhist poliitikakujundamist ja ennetada ühiskondlike lõhede süvenemist.

Innovatsioon ja ühiskonna kaasamine

- Käsitleme inimõiguste teemat nüüdisaegselt ja kõnetavalt (veebimaterjalid, mälestusüritused ja digilahendused), et jõuda eri sihtrühmadeni ning hoida inimõiguste teema nähtavana ka kriisiväsimuse tingimustes.

Tõstame avalikkuse teadlikkust inim- ja põhiõigustest ning arendame oskusi desinformatsiooni ja manipulatsiooni tuvastamiseks, et tugevdada demokraatlikku vastupanuvõimet tehnoloogiate ja mõjutusoperatsioonide poolt kujundatud keskkonnas.

1. Aastakonverents kui Instituudi keskne mõjuplatvorm

Eesmärk: Jätkata ja kujundada avalikku arutelu ning tuua inimõiguste teemad otsustajate, ekspertide ja kodanikuühiskonna ühisesse aruteluruumi – nii Eestis kui ka rahvusvahelises võrgustikus.

Tegevused 2026. aastal:

Korraldame Instituudi aastakonverentsi sisuliselt kureeritud ja partnerlussuhteid koondava platvormina, mis ühendab:

- teemade valiku ja planeerimise ning kõnelejate ja partnerite kaasamise;
- sündmuse logistika ja tehnilise teostuse;
- külaliste töökorralduse (sh reisid ja majutuse);
- kommunikatsiooni;
- järelmõju: kokkuvõtted, järeldused, soovitusel ja kontaktvõrgustiku hoidmine.

Tõstame konverentsi väärtust mitte ainult sündmuse toimumise, vaid ka järelmõju kaudu: tulemuste struktureeritud koondamine (nt arutelupunktid, partnerite ühised järeldused).

2025. aastal moodustasid konverentsiga seotud kulud selgelt suurima ploki ning jäid plaaniga sisuliselt kooskõlla. See näitab, et konverents on Instituudi keskne mõjuinstrument, mida tasub kirjeldada strateegilise mõjuna, mitte lihtsalt korralduskuluna.

2. Uuringud, eksperthinnangud ja analüüsid kui Instituudi tegevuse ja mõju tuum

Eesmärk: pakkuda tõenduspõhist, usaldusväärset ja sisuliselt tugevat inimõigustealast teadmist, mis toetab nii avalikku debatti kui ka praktilisi otsuseid.

Tegevused:

- Tellime ja koostame vastavalt vajadusele ja rahalistele võimalustele analüüse, eksperthinnanguid ja tekste inimõiguste teemadel, lähtudes ühiskondlikust vajadusest ja Instituudi fookusteemadest.
- Muudame teadmuse kasutatavaks: lisaks põhjalikele tekstidele loome vajaduse korral lühemaid vorme (kokkuvõtted, selgitusmaterjalid).
- Seome uuringute ja analüüside tööliini projektide ning konverentsiga: analüüsid aitavad kujundada konverentsi sisu ning konverents omakorda tekitab teemapüstitusi järgmisteks analüüsideks.

2025. aastal kasvasid eksperditasud ja analüüsikulud võrreldes kavandatuga, mis näitab, et seda tööliini kasutati ja vajati. 2026. aasta kirjeldus annab sellele institutsionaalse kaalu: Instituut ei tee ainult üritusi, vaid toodab ka teadmuspõhist sisu.

3. Mälutöö ja ajalooline õiglus ehk inimõigustealane haridus

2026. aastal jätkab Instituut haridus- ja mälutöö suuna arendamist, mille keskmes on koolidele suunatud rändnäitused ning veebinäitused. Nende kaudu muudame ajaloolise kogemuse noortele arusaadavaks ja seome selle inimõiguste põhiküsimustega: inimväärikus, vabadus, vastutus, sundmigratsioon, õiglus ja mälu. Näitused valmivad ja liiguvad üle Eesti koostöös partneritega ning on toetatud digitaalse väljundiga, mis hoiab sisu avalikkusele kättesaadavana ka pärast rändperioodi.

Korraldame või viime koostöös teiste vabaühendustega läbi mälestus- ja teavitussüritusi, mis hoiavad elus Eesti lähiajaloo kogemust ning seovad selle tänapäevaste inimõiguste küsimustega (riigivägivald, küüditamised, sundränne, vastutus ja mälu). Programmi fookuses on märgilised tähtpäevad ja kogukondlikud mälestuspraktikad, sh märtsiküüditamise mälestamine, juuniküüditamise mälestuspäev ning suurpõgenemine (1944. aasta põgenike mälestus).

Eesmärk: tõsta teadlikkust inimsusevastastest kuritegudest, totalitarismi pärandist ning õigusemõistmise ja mälu rollist demokraatia vastupidavuses.

Tegevused viiakse ellu koostöös partneritega ja projektipõhiselt, kasutades võimaluse korral kaasrahastust ja mitterahalist panust.

4. Rändnäitused ja digitaalsed näituseformaadid (projektipõhiselt)

Arendame ja uuendame jooksvalt ning rahaliste võimaluste piires koostöös partneritega koolidele suunatud rändnäitusi ja veebinäitusi. Tagame materjalide kättesaadavuse üle Eesti (sh väljaspool suuremaid keskusi) ning loodud on näitustele digitaalse järelvaadatavus (veebinäitus, lühitekstid, õpetajamaterjalid), et Instituudi töö mõju ei sõltuks ainult ühest sündmusest.

Instituut arendab ja uuendab regulaarselt haridusprojekte ja näitusi, näiteks:

- „Inimõigustest nõukogude ühiskonnas“ (rändnäitus ja veebinäitus)
- „Anne Franki elu“ (koostöös Anne Franki majaga)
- „Inimõiguste 10 peamist õigust“
- „Inimõiguste kujunemislugu“, (rändnäitus ja veebinäitus)
- Rändnäitus on nii tehniliselt kui ka teksti poolest uuendamisel
- veebinäitused (nt Krimmi põlisrahva tatarlaste kohta)

Tegevused:

- koolidele suunatud rändnäituste loomine ja ringlus üle Eesti;
- veebinäituste ja digitaalse järelmõju (sh materjalid õpetajatele) tootmine;
- näituste sidumine mälestuspäevade ja avalike aruteludega (märtsi- ja juuniküüditamised, suurpõgenemine).
-

5. Rahvusvaheline koostöö

Inimõiguste Instituut jätkab koostööd mitme rahvusvahelise organisatsiooniga, sealhulgas:

- Euroopa Nõukogu ja Euroopa Komisjoniga;
- Euroopa Liidu Põhiõiguste Ametiga (FRA);
- EGAMI ja ÜRO Majandus- ja Sotsiaalnõukoguga (ECOSOC), kus meie New Yorgi kontaktisik tagab aktiivse panuse teemade käsitlemisse;
- ECRI (Rassismi ja sallimatuse vastu võitlemise Euroopa komisjon) töös osalemise kaudu.

Kokkuvõtvalt

2026. aastal tegutseb Inimõiguste Instituut kiiresti muutuvas ja ebastabiilses rahvusvahelises olukorras, mida iseloomustavad relvakonfliktid, julgeolekupinged, demokraatlike väärtuste surve alla sattumine ning tehnoloogiliste ja ühiskondlike muutuste kiirenemine. Nendes tingimustes on Instituudi keskne eesmärk inimõigusalase teadlikkuse suurendamine, inimõiguste olukorra süstemaatiline ja tõenduspõhine analüüs ning rahvusvahelise koostöö tugevdamine.

Instituut panustab kaasava ja demokraatliku väärtusruumi kujundamisse, aidates tugevdada ühiskonna vastupanuvõimet nii sise- kui ka välispoliitilistele pingetele. Erilist tähelepanu pööratakse inimõiguste rollile julgeoleku, demokraatia ja ühiskondliku sidususe tagamisel, arvestades nii Eesti riiklikku konteksti kui ka laiemat rahvusvahelist arengut.

Instituudi pikaajaline visioon on jätkata Eesti juhtiva sõltumatu inimõiguste organisatsioonina, mis ühendab analüütilise ja teaduspõhise lähenemise praktiliste lahendustega. Eesmärk on toetada õiglust, võrdsust ja inimväärikust olukorras, kus need väärtused on mitmel pool maailmas kasvava surve all, ning tugevdada Eesti rolli usaldusväärse ja põhimõttekindla inimõiguste eestkõnelejana rahvusvahelisel tasandil.

Projektide tegevused toimuvad peamiselt Eestis, välja arvatud rahvusvahelised konverentsid ja seminarid, kus Instituut osaleb aktiivselt rahvusvahelises teadmiste ja kogemuste vahetuses. Sihtrühm on laiem avalikkus alates 15. eluaastast, sealhulgas noored, haridustöötajad, aramusliidrid ja otsustajad.

Projekt viiakse ellu Inimõiguste Instituudi töötajate (4 inimest) eestvedamisel, kaasates lisaks Instituudi liikmeid, vabatahtlikke ning koostööpartnereid nii Eestist kui ka välismaalt.

Instituudi töövõimekuse hoidmiseks tagatakse IT-lahenduste ja side töökindlus ning turvalisus – see on eeltingimus projektide juhtimiseks, sündmuste korraldamiseks ja partnerlussuhete haldamiseks. Kommunikatsioonis keskendub Instituut kodulehe ja avalike kanalite baashaldusele ning sihitud teavitustegevusele (eelkõige konverentsi ja olulisemate analüüside ning projektitulemuste ümber), et Instituudi töö ja tulemused oleksid avalikkusele arusaadavalt kättesaadavad.

Kõiki tegevusi kajastatakse võimaluste piires trükimeedias ja sotsiaalmeediakanalites (Flickr, YouTube, Facebook, Instagram, X), Inimõiguste Instituudi kodulehel ning partnerite uudiskirjades ja kanalites. Ürituste pressiteated saadetakse meediakontaktidele üle Eesti.

Lisateave: <https://inimoigusedeestis.ee>

Lisa 1. Eelarve 2026

	Kulude nimetus	Eelarve
1.	Sihtfinantseeritavate projektidega seotud otsekulud	90 978
1.2.	Seminaride korraldamine (ruumide ja tehnika rent, toitlustamine)	0
1.3.	Tõlkimine, toimetamine	207
1.4.	Kodulehega seotud kulud	1 000
1.5.	Instituudi materjalid, trükised, reklaammaterjalid	100
1.6.	Aastakonverentsi kulud (saali rent, reisi ja hotellikulud, toitlustustus), paneeli juhide tasud	32 000
1.7.	Aastakonverentsi tehniline teostus	23 000
1.8.	Aastakonverentsi veebi, programmeerimine, trükised	12 500
1.9.	Uuringud, tekstide koostamine, analüüsid jms seotud eksperttasud	1 000
1.10.	Näituste ettevalmistamine, kujundused jms	2 500
1.11.	Sotsiaalmeedia, fototööd, videod jms	3 000
1.12.	Erinevate projektide kaasfinantseerimine	15 254
1.13.	Üldkulud, koolitus, ettenägematud kulud	417
2.	Tegevuskulud	34 036
2.1.	Ruumide rent, kommunaalteenused, valve	7 920
2.2.	Koristusteenused	0
2.5.	Bürootarbed	350
2.6.	Mobiilikulud & Andmeside	3 259
2.7.	IT kulud (server, domeen, ihooldus, tehnika, litsensid	4 800
2.8.	Meedia tellimine ja infoteenused	842
2.9.	Raamatupidamisteenus, Merit. Litsents	5 036
2.10.	Panga teenustasud	37
2.11.	Transpordikulud (takso, isikliku sõiduauto hüvitamine, parkimine)	4 069
2.12.	Remondikulud ja Majanduskulud	150
2.13.	Lähetuskulud	7 573
3.	Töötasud, nõukogu	104 986
3.1.	Juhatuseliikmete tasud (koos maksudega)	12 768
3.2.	Lepingulised töötajad (koos maksudega)	92 218
3.3.	Nõukogu ja arengukava seminarid, liikmeüritused	0
	KOKKU:	230 000